

O upotrebi oružanih snaga NATO u operacijama

U toku 1982. godine Pentagon je usvojio novu koncepciju pod nazivom »vazdušno-kopnena bitka«, koju je razradio u uputstvu »Operations FM-100-S«. Usvojena koncepcija se izučava, a nastoje da je uvedu i u armije zemalja članica NATO. Prema toj koncepciji, napad je osnovni vid borbenih dejstava, koji se ne ograničava samo na frontalne udare, već se njegovo izvođenje predviđa jednovremeno na celoj dubini operativnog poretka protivnika. Novom koncepcijom se predviđa nanošenje udara po grupacijama u rejonu stalne lokacije i rasporeda glavnih snaga protivnika i po značajnim objektima infrastrukture. Njome se predviđa i razvoj visokopreciznog oružja, modernizacija i razvoj efikasnijih sistema za izviđanje i navođenje (posebno sistema koji mogu da prikupe podatke o protivniku na većoj dubini operativnog rasporeda) i sredstava za protivelektronska dejstva, dalji razvoj (kvantitativni i kvalitativni) nuklearnih snaga, skraćanje vremena za strategijski razvoj snaga Pakta (uključujući i dovodenje strategijskih rezervi iz SAD) i razvoj elemenata infrastrukture na evropskom ratištu. U okviru te koncepcije ostvaruje se planirano instaliranje američkih raketa srednjeg dometa na teritoriji zapadno-evropskih zemalja i značajno se povećavaju sredstva za prenos nuklearnog oružja taktičke namene i usavršavanje i modernizaciju nuklearnog oružja, među kojim i neutronske.

Sada na evropskom ratištu, prema sovjetskim podacima¹, NATO ima oko 3,000.000 ljudi, 80 divizija i 90 samostalnih brigada KoV,

¹ Osnovna literatura koja je korišćena pri izradi ovog članka su časopisi: »Zarubežnoe voenoe obozrenije« br. 10/1983 i »Voenij vesnik« br. 12/83. godine.

oko 4.000 borbenih aviona i 900 brodova. To su snage koje mogu biti angažovane u početnoj fazi operacije (početnom periodu rata). Za nanošenje nuklearnih udara Komanda snaga NATO u Evropi raspolaže sa oko 1.000 nosača nuklearnog oružja srednjeg dometa (dometa 1.000 km i više), a tih sredstava ukupno ima više od 3.000.

U toku strategijskog razvoja oružanih snaga predviđa se značajno ojačavanje te grupacije pomoću mobilizacije i formiranjem novih jedinica u zemljama zapadne Evrope, a i dovođenjem rezervi iz SAD i Kanade. Prema sovjetskim podacima, na jednoj komandno-štabnoj vežbi ukupni sastav snaga NATO na evropskom ratištu iznosio je oko 125 divizija, 100 samostalnih brigada i 7.000 borbenih aviona.

Prema novousvojenoj koncepciji, pod nazivom »vazdušno-kopnena bitka«, NATO protiv Varšavskog ugovora predviđa vođenje opšteg nuklearnog i ograničenog (konvencionalnog ili nuklearnog) rata u Evropi. Poslednjih godina, osobito pod uticajem te koncepcije, NATO posebnu pažnju pridaje pripremi i obuci oružanih snaga evropskih zemalja u njihovoj borbenoj upotrebi, bez angažovanja američkih strategijskih snaga, da bi se teritorija SAD obezbedila od uzvratnog nuklearnog udara. Jedan od glavnih strategijskih ciljeva u takvom ratu, prema iskustvima s vežbi, jeste razbijanje grupacija Varšavskog ugovora u Evropi i flotnih snaga u Atlantiku. Komanda NATO predviđa ostvarivanje tog cilja pomoću izvođenja aktivnih i koordiniranih napadnih dejstava svih vidova oružanih snaga.

Dejstva snaga NATO, bar prema iskustvima stečenim na vežbama i manevrima, izvodice se u okviru svakog od vojišta na evropskom ratištu u formi operacija, ali po jedinstvenoj zamisli i pod opštim rukovodstvom Komande NATO za Evropu. Operacija na ratištu može uključiti nanošenje pojedinačnih ili masovnih nuklearnih udara i napadne i odbrambene operacije združenih snaga KoV, uz podršku RV i RM. Vojni teoretičari Zapada smatraju da, radi preuzimanja inicijative u početnom periodu rata, »prva bitka« neće biti »kratki rat«, već serija »dugotrajnih dejstava«. Time ne ograničavaju početni period rata strogo utvrđenim vremenom. S druge strane, Komanda NATO smatra da sopstveno naoružanje omogućava »skraćivanje« vremena za realizaciju osnovnog cilja operacije sa nekoliko dana ili nedelja na nekoliko časova. Stoga se, već sada, pri izvođenju većih vežbi i manevara, obrađuju osnovne strategijsko-operativne zamisli. Proigravaju se situacije pomoću kojih komanda NATO uvežbava vođenje operacija u uslovima kada se protivniku sprečava strategijski razvoj.

Ocenjujući uticaj novog naoružanja na karakter borbenih dejstava, vojni teoretičari Zapada ističu da ono znatno povećava vatrenu moć i pokretljivost jedinica, što im omogućava izvršenje postavljenih zadataka u kratkom vremenu i bez primene nuklearnog oružja. Konceptijom »vazdušno-kopnene borbe« predviđaju se velika naprezanja ljudstva i tehnike, veći tempo napada, ali i povećani utrošak materijalnih sredstava i veći zahtevi za neprekidnim sadejstvom između vidova i rodova oružanih snaga, bolja organizacija obaveštajnog obezbeđenja itd. Smatra se da opremanje oružanih snaga novim sistemima oružja, savršenom borbenom tehnikom, a u perspektivi i izviđačko-udarnim sistemima može umnogome izmeniti karakter borbenih dejstava.²

Američki komandanti su razradili nove načine za vođenje borbenih dejstava koja su definisana u koncepciji »vazdušno-kopnene bitke«. Težište u toj koncepciji je na pripremi snaga KoV za vođenje visoko manevarskih napadnih dejstava i za nanošenje vatrene udara po drugim ešelonima, operativnim rezervama i rezervama koje se nalaze u pokretu na većim odstojanjima.

Realizujući na taktičkom nivou usvojenu koncepciju »vazdušno-kopnene bitke«, komande divizija su, prema stranim podacima, u toku izvođenja vežbi i manevara planirale nanošenje jednovremenih vatrene udara po protivniku na dubini do 100 km. Za to su angažovani avioni taktičke avijacije (američkoj diviziji dodeljivano je 100—120 a/p), borbeni helikopteri, višecelni bacači raketa, artiljerija za podršku, protivoklopne vođene rakete i dr. Pri tome, bilo je značajno i angažovanje vazdušno-jurišnih odreda, u čiji sastav su ulazili borbeni helikopteri i jurišni avioni. Takvi odredi su formirani za nanošenje udara po drugim ešelonima i rezervama protivnika, prvenstveno po tenkovskim grupacijama. Vazdušno-jurišne odrede su, po pravilu, sačinjavale dve grupe borbenih helikoptera (četiri helikoptera) i dve grupe jurišnih aviona A-10 (po dva u svakoj). Odredi su dejstvovali na dubini 20—30 km od prednjeg kraja. Prelet u pozadinu protivnika helikopteri su izvodili obilaznim marš-rutama, po kojima je prethodno dejstvovala artiljerija i neutralisala sredstva PVO. Smatralo se da odred takvog sastava u jednom poletu može izbaciti iz borbe tenkovski bataljon.

Međutim, Komanda NATO smatra da za sada osnovne postavke koncepcije »vazdušno-kopnene borbe« mogu biti realizovane samo

² U toku je razvoj novog tzv. izviđačko-udarnog sistema »Assault Breaker« i »Cotac«, čije se uvođenje u naoružanje očekuje krajem 1986. godine. Za sada se, kao moguća varijanta, predlaže da svaki armijski korpus ima po jedan kompleks »Assault Breaker«.

delimično, a sve ostale uvešće se u praksu borbene i operativne obuke prema količini i tempu pristizanja novih sredstava za oružanu borbu. No, bez obzira na te ocene, već sada pojedine niže komande pokušavaju da postavke te koncepcije primene u toku operativne i borbene obuke jedinica KoV, RV i flotnih snaga.

Upotreba vidova oružanih snaga prema koncepciji „vazdušno - kopnene bitke”

a) Kopnena vojska

U koncepciji »vazdušno-kopnene bitke« ističe se da je KoV u sadejstvu sa RV i RM sposobna da izvršava postavljene zadatke uz primenu nuklearnog ili samo konvencionalnog oružja. Budući da raspolaže sistemima velikog dometa i pokretnim sredstvima, KoV je sposobna da u kratkom vremenskom periodu ostvari prevlast nad protivnikom na izabranim pravcima napada i pravovremenim pregrupisavanjem snaga i sredstava odbije njegove udare u odbrani. Prema iskustvima sa manevra »Autumn forge« i nekih drugih manevra, predviđa se da će kopnena vojska na vojištu izvoditi napadne i odbrambene operacije združenih sastava (grupa armija, armija i njoj ekvivalentni po snazi združeni taktički sastavi) uz podršku ratnog vazduhoplovstva i ratne mornarice.

Napadne operacije razmatraju se kao osnovni oblik borbenih dejstava KoV, kojima se obezbeđuje ostvarenje strategijskog cilja — razbijanje oružanih snaga protivnika i uspostavljanje kontrole nad njegovom teritorijom. Pri tom, napad se ističe kao osnovni vid borbenih dejstava. Smatra se da, radi postizanja cilja napadne operacije na centralnoevropskom vojištu, svaka grupa armija može izvoditi po dve napadne operacije (početnu i narednu). Početne operacije združenih sastava KoV planiraju se i pripremaju pravovremeno na pravcima na kojima su ti sastavi locirani još u miru.

Dovođenje snaga u određeni rejon upotrebe i njihov razvoj za napad, prema iskustvima sa vežbi NATO, otpočeli bi 3—4 dana pre početka borbenih dejstava. Grupa armija na centralnoevropskom vojištu razvija se, obično, u zoni 200—400 km pri obrazovanju operativnog poretka u jednom ešelonu sa jakom rezervom. Armijskim korpusima koji se angažuju na pravcima glavnog udara dodeljuje se zona širine 40—80 km, a divizijama do 30 km.

Prema gledanjima u NATO, osnovni način prelaska u napad, jeste iz pokreta sa planiranom pripremom. On se izvodi na odbranu koja je brzo organizovana, a posebno za ostvarivanje sledećih (nared-

nih) zadataka u operativnoj dubini. Napad iz neposrednog dodira izvodi se radi proboja pravovremeno organizovane odbrane.

U toku operacije mogu se izvoditi tri oblika napada: frontalni napad (na brzo organizovanu odbranu i pri upotrebi nuklearnog oružja), proboj (kada ne postoje otkriveni bokovi i međuprostori u odbrani) i obilazak (obuhvat), koji se mogu kombinovati međusobno.

Za primenu samo konvencionalno oružje planira se jaka vatrena priprema napada. Prema novim zahtevima koncepcije, u toku vatrene pripreme artiljerija, helikopteri za vatrenu podršku i taktička avijacija nanose gubitke protivniku ne samo snagama njegovog prvog već i drugog ešelona, rezervama i objektima u dubini odbrane, čijim se izbacivanjem iz stroja narušava funkcionisanje svih elemenata operativnog poretka protivnika.

Radi postizanja bržeg tempa napada, predviđa se izvođenje borbениh dejstava danju i noću uz maksimalno naprezanje jedinica, široku upotrebu taktičkih i operativnih desanata, posebno pri nasilnom prelasku reka, i nanošenje udara pokretnim rezervama u dubini.

Uvođenje u borbu rezerve grupe armija i armijskih korpusa predviđa se posle izvršenja bližeg zadatka, uglavnom za razvoj već postignutog uspeha i ostvarenje brzog tempa napada, obuhvata i okruženja protivnika. Zbog toga, njima se postavljaju zadaci — brzi proboj u dubinu odbrane protivnika. Uništenje žarišta otpora u pozadini protivnika ostvaruju (vrše) rezerve grupe armija posle izvršenja svojih osnovnih zadataka.

Tempo napada sa primenom konvencionalnih sredstava, prema iskustvima sa poslednjih manevara, pri probou taktičke zone odbrane je 10—15 km na dan, a u operativnoj dubini 40 km i više.

Izvođenje odbrambenih operacija predviđa se samo radi očuvanja snaga i sredstava, dobijanju u vremenu, zaustavljanja protivnika i stvaranja uslova za prelazak u napad. Nova koncepcija ne isključuje mogućnost »preventivnog« izvođenja odbrane jedinica KoV sve dok se ne postigne prevlast u vazдушnom prostoru i izmeni situacija u korist snaga NATO. To se ostvaruje, prvenstveno, nanošenjem masovnih vatrenih udara primenom konvencionalnog, hemijskog i nuklearnog naoružanja po jedinicama prvog i drugog ešelona operativnog poretka protivnika.

Prema postavkama koncepcije »vazдуšno-kopnene bitke«, oružane snage SAD i NATO mogu odbranu izvoditi ne samo radi zadržavanja određenog dela teritorije već i radi razbijanja napadača. Ističe se da se razlike između odbrambenih i napadnih operacija ogledaju, prvenstveno, u postavljenom cilju, a manje u načinu izvođenja

borbenih dejstava. Odbrana strategijsko-operativnih sastava uključuje izvođenje i odbrambenih i napadnih dejstava, tj. ona mora biti aktivna. Čisto odbrambena dejstva izvodiće samo združene taktičke jedinice.

Osnovne karakteristike odbrambenih operacija biće udari po dubini operativnog poretka protivnika (prema zapadnoj terminologiji »duboki porazi — gubici«), protivnapadi i protivudari.

Zavisno od postavljenih zadataka i uslova operativne situacije, i dalje se razlikuju dve vrste odbrane: pokretna i poziciona. Uslovi borbene situacije mogu nametnuti i potrebu za izvođenjem kombinovane odbrane.

Pri prelasku u *pravovremeno* planiranu odbranu na centralno-evropskom vojištu, prema iskustvima sa manevara, operativni poređak grupe armija u početnom grupisanju snaga i sredstava postrojan je u jedan borbeni ešelon sa rezervom jačine 1—2 divizije.

U zoni dejstva grupe armija uređuju se položaji jedinica u pojasu obezbeđenja, opšteg i borbenog osiguranja, jedan prednji pojas (rejon) i jedan do dva odbrambena međupojasa.

Odbrambena operacija se može izvoditi ne samo u uslovima upotrebe konvencionalnog i hemijskog oružja već komande u miru moraju imati detaljne operativne planove za upotrebu nuklearnog oružja koje će biti upotrebljeno po naređenju pretpostavljene komande i prema konkretnoj situaciji (na primer, u slučaju da protivnik uspe da probije prvi odbrambeni položaj).

Nanošenje gubitaka protivniku po dubini njegovog operativnog poretka predviđa se neprekidno (od početka pokreta protivnika sa polaznih položaja do završetka operacije) i po meri podilaženja prednjih delova protivnika ka zoni osiguranja i prednjem kraju odbrambenih položaja.

Posebna pažnja u odbrambenoj operaciji pridaje se uništenju tenkova i oklopno-mehanizovanih jedinica protivnika. Zbog toga, prema usvojenoj koncepciji, prvorazredni zadatak je popuna jedinica sa protivoklopnim sredstvima, kako velikog (avio-kasetne protivtenkovske mine, helikopteri sa protivoklopnim vođenim raketama tipa *Helpfire*) tako i malog dometa (helikopteri sa protivoklopnim vođenim raketama *Tow*, tenkovi, ručni bacači, protivoklopna artiljerija).

Uništavanje udarnih grupacija protivnika u zoni osiguranja i onih koje su uspele da se uklinu u prednji odbrambeni pojas (osnovni rejon odbrane) planira se izvođenjem protivnapada i protivudara. Oni se usmeravaju prvenstveno na bokove uklinjenih grupacija. Radi izolacije i odvajanja rezervi protivnika od prvog ešelona predviđa se

postupno narastanje »rezervnih udara po dubini odbrane«, upotreba vazdušnih desanata, dirigovano miniranje minskoeksplozivnih prepreka i dr.

b) *Upotreba ratnog vazduhoplovstva*

Prema oceni vojnih stručnjaka NATO, ratno vazduhoplovstvo će imati veliki značaj u operacijama na evropskom ratištu. Načine njegove upotrebe određuje »vazduhoplovna doktrina« NATO, koju je usvojilo 1976. godine rukovodstvo Pakta.

Prema toj doktrini, jedna od osnovnih formi izvođenja borbenih dejstava taktičke avijacije jeste vazdušna operacija u kojoj RV može izvršavati sledeće zadatke: borbu za stvaranje i držanje nuklearne prevlasti i prevlasti u vazdušnom prostoru, ne posrednu vazduhoplovnu podršku KoV i RM, izolaciju rejonu borbenih dejstava, zaštitu jedinica i objekata pozadine od udara iz vazdušnog prostora, izviđanje iz vazdušnog prostora i prevoz vazdušnih desanata i jedinica.

Komande snaga NATO posebnu pažnju pridaju napadnim dejstvima, tj. dejstvima koja se unapred planiraju i izvode radi nanošenja udara po važnim ciljevima i stvaranja prevlasti u vazdušnom prostoru. Naime, u toku napadne vazdušne operacije, koja bi se izvodila u početnom periodu rata, planirano je da se ostvare svi glavni zadaci u toj operaciji dejstvima taktičke avijacije. Pri tome, zadatke kao što su borba sa avijacijom protivnika i nanošenje udara po njegovim stratezijskim rezervama i važnim vojnoekonomskim objektima, ratno vazduhoplovstvo će izvršavati uglavnom samostalno, a zadatke neposredne vazduhoplovne podrške KoV i izolacije rejonu borbenih dejstava u okviru usvojene koncepcije »vazdušno-kopnene bitke«.

Prevlast u vazdušnom prostoru uglavnom će se ostvarivati izvođenjem masovnih udara po komandnim mestima, aerodromima i sredstvima PVO i uništenjem borbenih aviona u vazdušnom prostoru.

Neposrednu vazduhoplovnu podršku KoV i RM snage RV izvršavaju prema utvrđenom planu (na vežbama se za te zadatke obično izdvajalo oko 40 odsto avio-poletanja taktičke avijacije). Na izvedenim vežbama i manevrima armijski korpus oružanih snaga SAD najčešće je podržavalo 150—280 avio-poletanja na dan. Zadatak vazduhoplovne podrške avijacija je izvršavala posle 40—90 minuta od prijema zahteva. Međutim, američki vojni stručnjaci smatraju da, s obzirom na brzi tempo napada i brzu izmenu situacije, to vreme mora biti znatno kraće, odnosno 15—40 minuta.

Prema koncepciji »vazdušno-kopnene bitke«, izolacija rejona borbenih dejstava je jedan od najvažnijih zadataka ratnog vazduhoplovstva. Cilj izolacije rejona borbenih dejstava je narušavanje i sprečavanje manevara protivnika, sprečavanje pravovremenog uvođenja u borbu rezervi i narušavanje pozadinskog obezbeđenja. Za izvršenje tog zadatka u pojedinim slučajevima odvajace se i do 50 odsto od dodeljenih avio-poletanja. Za te zadatke angažovaće se lovačko-bombarderska avijacija, laki bombarderi, lovačka avijacija, mornarička avijacija, a u pojedinim slučajevima i strategijski bombarderi. Neki vojni stručnjaci predlažu i upotrebu krstarećih raketa.

Osnovni objekti napada pri izolaciji rejona borbenih dejstava najčešće su raketno-nuklearna sredstva u očekujućim rejonima i na vatrenim položajima, rejoni koncentracije jedinica, jedinice na maršu, komunikacijski čvorovi, mostovi, aerodromi, komandna mesta, skladišta i baze za snabdevanje, a na primorskim pravcima pomorske baze i luke. Za uništavanje stacioniranih objekata predviđa se nanošenje ranije planiranih udara po nekoliko ciljeva (masovni udari), a za uništavanje pokretnih ciljeva udari grupa taktičkih lovaca iz stanja dežurstva na aerodromima posle dobijanja potrebnih podataka. Smatra se da je noću najcelishodnije nanošenje ešeloniranih udara grupama ili pojedinačnim avionima.

Odluku za nanošenje udara najčešće donosi Komanda NATO na ratištu ili komandant grupe armija. Na osnovu te odluke komandant snaga RV na ratištu (komandant OTAC) određuje broj taktičkih lovaca za određeni zadatak. Radi usklađivanja dejstava različitih vidova oružanih snaga u zajedničkoj operaciji, formiraju se odgovarajući koordinacioni organi za komandovanje. Na primer, za organizovanje sadejstva između KoV i taktičke avijacije u grupi armija formira se operativni centar za zajednička dejstva, a za sadejstvo armija i armijskih korpusa i vazduhoplovnih armija (TAC) — operativni centar za vazduhoplovnju podršku. U divizije (brigade) upućuju se predstavnici komandi taktičke avijacije.

c) *Upotreba ratne mornarice*

Osnovni zadaci ratne mornarice oružanih snaga NATO u početnom periodu rata, kako u opštem nuklearnom tako i ograničenom, jesu obezbeđenje strategijskog dovođenja (prevoza) snaga i sredstava iz SAD i Kanade u Evropu pomorskim komunikacijama i podrška združenih snaga NATO u operacijama na evropskom ratištu. Da bi se ti zadaci mogli izvršiti neophodno je stvaranje uslova za dejstvo u istočnom Atlantiku, Severnom, Norveškom i Sredozemnom moru

i sprečavanje razvoja i prodora protivnika u Atlanski okean, tj. stvaranje i držanje prevlasti na tim pomorskim vojištima. U operacijama za sticanje prevlasti na moru (i u vazdušnom prostoru nad morem), osim snaga RM, učestvuju i snage taktičke avijacije RV NATO. Vojni stručnjaci na Zapadu smatraju da se prevlast na moru može ostvariti samo u ograničenim rejonima i na određeno vreme. Planirano je da se obezbeđenje prevlasti na određenim morima izvede za 3—5 dana.

U toku operacije za obezbeđenje prevlasti na moru u određenim zonama pomorskog vojišta ratna mornarica može izvoditi i pomorske blokade, radi sprečavanja razvoja pomorskih snaga protivnika u stratejski važnim rejonima na Atlantiku.

Posle obezbeđenja prevlasti na moru i u vazdušnom prostoru težište dejstava snaga ratne mornarice biće na podršci borbenih dejstava snaga KoV, prvenstveno na severnom krilu, u zoni Baltičkog prolaza, na primorskim pravcima centralnoevropskog vojišta i Sredozemnog mora. Prema vojnim teoretičarima NATO, podrška borbenih dejstava snaga KoV obuhvata vazduhoplovnu i brodsku vatrenu podršku snaga, dotur materijalno-tehničkih sredstava, zaštitu pomorskih transporta i izvođenje pomorsko-desantnih operacija, koje se smatraju jednom od značajnijih formi učešća ratne mornarice u napadnim operacijama na evropskom ratištu.

*

Pri razmatranju osnovnih karakteristika koncepcije »vazdušno-kopnene bitke« treba naglasiti da političko i vojno rukovodstvo SAD i NATO procenjuje da — s obzirom na to da SAD i zapadne zemlje imaju ekonomsku i tehnološku nadmoć nad SSSR-om i ostalim članovima VU, posebno u nekim granama industrije tesno povezane s proizvodnjom vrhunskih sredstava naoružanja, kao što je elektronika, kompjuterska tehnika, kompozitni materijal i drugo — zemlje članice NATO mogu da ostvare kvalitativnu prednost u konvencionalnom naoružanju u odnosu na zemlje VU i da savremeno konvencionalno naoružanje, pre svega oružja visoke preciznosti (vođeni projektili svih vrsta i vođena artiljerijska zrna) za dejstva na svim odstojanjima i u svim ambijentima, nove vrste eksploziva, nova sredstva za osmatranje, obradu i prenošenje podataka i za komandovanje, nove generacije vazduhoplova itd., pruža konvencionalnim snagama vatrene mogućnosti približne onim koje te snage mogu imati pri upotrebi taktičkih nuklearnih sredstava male snage.

Ostvarivanjem i održavanjem tehnološke (kvalitativne) prednosti u naoružanju, posebno u konvencionalnim snagama, a time i veće

sposobnosti za ofanzivna dejstva, rukovodstvo SAD i NATO žele da: 1) podignu tzv. nuklearni prag, tj. da produže trajanje uspešnog vođenja konvencionalnog rata na centralnoevropskom vojištu; 2) jakim konvencionalnim snagama ostvare pretnju protivniku od moguće ofanzive u njegovu dubinu da bi ga prisilili da razmišlja o mogućoj promeni svog mirnodopskog operativno-strategijskog rasporeda, tj. da rasporedi snage više po dubini; 3) konvencionalnim snagama, i to njihovim ofanzivnim mogućnostima, razviju strategiju odvrćanja, odnosno zastrašivanja (što je do sada pripadalo isključivo nuklearnim snagama); 4) psihološko-propagandno deluju u dva smera: radi umirivanja akcije snažnih mirovnih antinuklearnih pokreta u zapadnim zemljama i promene raspoloženja u istočnoevropskim zemljama — saveznicama SSSR-a.

Treba uzimati u obzir da sve zapadnoevropske zemlje članice NATO prihvataju nerado povećanje troškova za odbranu, koje nameće nova koncepcija i zahtevaju SAD.

Novom koncepcijom »vazdušno-kopnene bitke« učinjena su određena pomeranja u doktrini »elastičnog odgovora«, ali sigurno daje novi impuls trci u naoružavanju i znači dalju eskalaciju vojne sile u Evropi.

Sa povećanjem borbenih mogućnosti združenih snaga NATO koaliciona vojna strategija NATO postaje sve ofanzivnija. Uporedo sa pripremom za vođenje opšteg nuklearnog rata, ta strategija predviđa stvaranje materijalne baze za vođenje ograničenog konvencionalnog rata i rata uz upotrebu taktičkog i operativno-strategijskog nuklearnog oružja na centralnoevropskom vojištu, u kome bi se, prema stepenu eskalacije, angažovale i strategijske snage SAD.

Novina u zamisli vojno-političkog rukovodstva NATO ispoljavala se u načinu izvođenja borbenih dejstava uz primenu konvencionalnih borbenih sredstava. Pre svega, predviđa se jednovremeno nanošenje gubitaka svim grupacijama protivnika na celoj dubini evropskog ratišta.

Novousvojena koncepcija je, uglavnom, predviđena za evropsko ratište, mada je još nisu zvanično usvojile pojedine članice NATO, i njene postavke razrađuju se na vežbama i manevrima združenih snaga NATO. Njena dalja realizacija u obuci komandi i jedinica, kako ističe najviše vojno rukovodstvo Pakta, zavisiće od tempa uvođenja novog naoružanja u oružane snage.

Major
NIKOLA ZIMONJA